

सन २०१४-२०१५ या शैक्षणिक वर्षापासून +२ स्तरावरील
द्विलक्षी अभ्यासक्रमाच्या नवीन / अधिकच्या तुकड्यांना
कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर सुरु करण्यास मान्यता
देणेबाबत. (चौथी यादी)...

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : व्हीओसी-२११४/४६९/प्र.क्र.१०५/व्यशि-४,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादामा कामा रोड,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई - ४०० ०३२.

तारीख : २८ जुलै, २०१४.

संदर्भ :

- १) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक : ४/व्हीओसी/२०१४-१५/२२०३/६१, दिनांक १०/०६/२०१४.
- २) शासन निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र.: व्हीओसी-२११४/४६९/प्र.क्र.१०५/व्यशि-४, दिनांक २१/०६/२०१४
- ३) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक. ४/व्हीओसी/२२०३/२०१४-१५/६५, दिनांक १३/०६/२०१४.
- ४) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक. ४/व्हीओसी/२२०३/२०१४-१५/६७, दिनांक १८/०६/२०१४.
- ५) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक.४/व्हीओसी/२२०३/२०१४-१५/८४, दिनांक ०७/०७/२०१४.
- ६) शासन निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र: व्हीओसी-२११४/४६९/प्र.क्र.१०५/व्यशि-४, दिनांक १ जुलै २०१४ .
- ७) शासन निर्णय उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र.: व्हीओसी-२११४/४६९/प्र.क्र.१०५/व्यशि-४, दिनांक १० जुलै २०१४ .
- ८) संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक. ४/व्हीओसी/२२०३/२०१४-१५/८९, दिनांक १७/०७/२०१४.

प्रस्तावना :

डॉ. कोठारी आयोगाच्या १९६४ च्या शिफारशीनुसार अधिकाधिक युवकांना विविध व्यवसायांचे प्रशिक्षण देण्याच्या दृष्टीने १९७८-७९ पासून राज्यात व्यवसाय विषयांची ३०% व्याप्ती असलेले, +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु करण्यांत आले. सद्यःस्थितीत तांत्रिक/वाणिज्य/कृषी/मत्स्य या गटातील एकूण १६ द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम राबविण्यात येतात. सदर अभ्यासक्रम घेणा-या विद्यार्थ्यांना अभियांत्रिकी शाखेमध्ये प्रवेशाच्या चांगल्या संधी उपलब्ध आहेत. त्याच बरोबर अभियांत्रिकी विद्याशाखेमधील पदविकेच्या (Diploma) द्वितीय वर्षामध्ये प्रवेशाची सुविधा उपलब्ध असल्यामुळे या अभ्यासक्रमाकडे विद्यार्थ्यांचा मोठा प्रतिसाद आहे. सदर व्यवसाय अभ्यासक्रमांची वाढती मागणी लक्षात घेता शैक्षणिक वर्ष २०१४-२०१५ पासून +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नविन तुकड्या कायमस्वरूपी विना अनुदानित तत्वावर सुरु करण्याकरीता इच्छुक संस्थाकडून प्राप्त झालेल्या अर्ज/प्रस्तावांची

संचालनालयस्तरावर छाननी करण्यांत आली. त्यानुसार संचालनालयाने शासनास शिफारस केलेल्या प्रस्तावातील, विहित निकष/मानकांची पूर्तता करणाऱ्या +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या १२ अशासकीय संस्थांमध्ये १३ नवीन/ अधिकच्या तुकड्यांना कायम विनाअनुदानित तत्वावर शैक्षणिक वर्ष २०१४-१५ पासून सुरु करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:

राज्यातील +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम राबविणा-या १२ अशासकीय संस्थांमधील एकूण १३ अधिकच्या/नवीन तुकड्यांना कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर शैक्षणिक वर्ष २०१४-१५ पासून सुरु करण्यास पुढील अटी व शर्तीच्या अधिन राहून शासनाची मान्यता देण्यांत येत आहे. (सदर संस्था खालील तक्त्यात नमुद केल्याप्रमाणे आहेत) यामुळे सन २०१४-१५ मध्ये +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या ६५० विद्यार्थ्यांना याचा लाभ होणार आहे.

विभाग	अ. क्र.	संस्थेचे नाव व पत्ता	अभ्यासक्रमाचे नाव	मंजूर तुकड्यांची संख्या (प्रती तुकडी ५० विद्यार्थी)
१	२	३	४	५
पुणे	१	रयत शिक्षण संस्थेचे डॉ. शंकरराव कोलते विद्यालय व ज्युनिअर कॉलेज, पिसर्वे, पुणे.	हॉर्टीकल्चर	१ तुकडी
	२	विद्या प्रसारणी सभा विद्यावर्धिनी इंग्लीश मिडीयम स्कूल ज्युनिअर कॉलेज शिवाजी नगर, पुणे	संगणक शास्त्र	१ तुकडी
सांगली	३	कासेगांव एज्युकेशन सोसायटीचे श्रीमती कुसुमताई राजाराम बापू पाटील कन्या महाविद्यालय, इस्लामपूर ता.वाळवा, जि. सांगली	इलेक्ट्रॉनीक्स	१ तुकडी
			क्रॉप सायन्स	१ तुकडी
	४	स्वरूप एज्युकेशन सोसायटीचे राजपूत ज्युनिअर कॉलेज ऑफ सायन्स, सांगली	इलेक्ट्रॉनीक्स	१ तुकडी
	५	विश्वास शिक्षण प्रसारक मंडळ चिखली संचलित विश्वास विद्यानिकेतन व ज्युनिअर कॉलेज यशवंत नगर चिखली ता. शिराळा जि. सांगली	ऑनिमल सायन्स अँड डेअरी	१ तुकडी
नांदेड	६	अखिल सेवाभावी शिक्षण प्रसारक मंडळ नांदेड द्वारा संचलित ब्ल्यु बेल्स कनिष्ठ महाविद्यालय, नांदेड	फ्रेश वॉटर अँड फ्रिश कल्चर	१ तुकडी
	७	एज्युकेशन सोसायटी, नायगांव (बा)द्वारा संचलित जनता कनिष्ठ महाविद्यालय नायगांव (बा)ता. नायगांव, जि. नांदेड	संगणक शास्त्र	१ तुकडी
	८	श्री. शारदाभवन शिक्षण संस्था नांदेड द्वारा संचलित यशवंत महाविद्यालय, नांदेड	ऑनिमल सायन्स अँड डेअरी	१ तुकडी
.परभणी	९	यशवंत शिक्षण प्रसारक मंडळ सेलू संचलित, यशवंत कनिष्ठ महाविद्यालय सेलू जि.परभणी.	पीक शास्त्र	१ तुकडी

विभाग	अ. क्र.	संस्थेचे नाव व पत्ता	अभ्यासक्रमाचे नाव	मंजूर तुकड्यांची संख्या (प्रती तुकडी ५० विद्यार्थी)
१	२	३	४	५
हिंगोली	१०	स्मृतीशेष अँड ग्यानबारावजी शिरसाट सेवाभावी संस्था, हिंगोली व्दारा संचलित राजे संभाजी कनिष्ठ महाविद्यालय हिलटॉप कॉलनी, हिंगोली.ता.जि. हिंगोली ४३१ ५१३	पीक शास्त्र	१ तुकडी
लातूर	११	श्री. व्यंकटेश बहुउद्देशीय शिक्षण प्रसारक मंडळ, घोसणी संचलित संत नामदेव उच्च माध्यमिक विद्यामंदिर लातूर.	इलेक्ट्रॉनिक्स	१ तुकडी
अकोला	१२	आयडीएल एज्युकेशन सोसायटीचे अकोला स्व. कॅप्टन नारायण त्र्यंबक घैसास ज्युनिअर कॉलेज अकोला जि. अकोला	फ्रेश वॉटर अँड फ्रिश कल्चर	१ तुकडी
एकूण १२ संस्था				१३ तुकड्या

अटी व शर्ती.

- संबंधित संस्थेस माध्यमिक शाळा संहिता १९८१ मध्ये नमूद केलेल्या सर्व अटी व शर्तीची पूर्तता करणे बंधनकारक राहिल.
- मान्य अभ्यासक्रमांच्या नविन/अधिकच्या तुकड्या सुरु करण्यास कायमस्वरूपी विनाअनुदानित तत्वावर मान्यता दिली असली तरीही, भविष्यात कोणत्याही प्रकारचे अनुदान अथवा आर्थिक मदत देण्यांत येणार नाही.
- मान्य अभ्यासक्रम राबविणा-या संस्थांना शासन / संचालनालय / संचालनालयाच्या अखत्यारीतील संबंधित कार्यालये यांच्या कडून वेळोवेळी निर्गमित होणाऱ्या आदेशांचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
- शासनाने वेळोवेळी निश्चित केलेले शिक्षण शुल्क विद्यार्थ्यांकडून आकारणे संस्थेस बंधनकारक राहिल.
- "कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता मिळालेले +२ स्तरावरील द्विलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रम" असा सूचना फलक संस्थांनी दर्शनी भागावर लावणे बंधनकारक राहिल. सूचना फलकावर अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांची संख्या व मंजूर प्रवेश क्षमता याचा उल्लेख करण्यात यावा.
- मान्यतेचे आदेश निर्गमित झाल्यानंतर, संबंधित संस्थेने मंजूर अभ्यासक्रमासाठी मानकानुसार आवश्यक असलेल्या सर्व पायाभूत सुविधा एक महिन्याच्या कालावधीमध्ये उपलब्ध करणे बंधनकारक राहिल.
- सदर अभ्यासक्रमांना कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देण्यांत आल्यामुळे या अभ्यासक्रमा-करीता संस्थेने नियुक्त केलेल्या सर्व कर्मचारी वर्गाची सेवा / वेतन व तदनुषंगिक बाबींची जबाबदारी सर्वस्वी संबंधित संस्थेची राहिल. याबाबत शासन कोणतीही जबाबदारी घेणार नाही.
- मंजूर अभ्यासक्रमांकरीता आवश्यक कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्त्या, त्यांची किमान शैक्षणिक अर्हता, अनुभव याबाबत संस्थेने महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी (सेवेच्या शर्ती) नियमावली, १९८१ मधील तरतुदीनुसार तसेच शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या आदेशानुसार कार्यवाही करण्यांत यावी.
- भविष्यात सदरचे अभ्यासक्रम बंद करण्याबाबत, किंवा त्यात काही बदल करण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतल्यास तो विनाअट, विनाविलंब संस्थेने अंमलात आणणे आवश्यक राहिल.

१०. अभ्यासक्रमांच्या मंजूर तुकड्यांमधील प्रवेशाकरीता, शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले सामाजिक/ समांतर आरक्षण व इतर नियमांचे संस्थेने काटेकोरपणे पालन करावे व गुणानुक्रमे प्रवेश देण्यांत यावेत.
११. अभ्यासक्रमांना मंजूरी मिळाल्यानंतर सदर अभ्यासक्रम संस्थेत सुरु केल्याबाबतची माहिती संस्थेने महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक परिक्षा मंडळास तात्काळ द्यावी त्याबाबतची अनुषंगिक कार्यवाही करावी.
१२. मान्यता देण्यांत आलेल्या अभ्यासक्रमाच्या अधिकच्या/नविन तुकड्यांची प्रवेश क्षमता प्रती तुकडी ५० असून, शैक्षणिक वर्ष २०१४-२०१५ मध्ये मंजूर प्रवेश क्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास अशा तुकड्या सुरु ठेवण्याकरीता संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिका-यांची परवानगी घेणे आवश्यक राहिल. त्याचप्रमाणे सलग तीन शैक्षणिक वर्षांमध्ये मंजूर प्रवेश क्षमतेच्या ५०% पेक्षा कमी प्रवेश झाल्यास सदर अभ्यासक्रमाची तुकडी बंद करण्याची कार्यवाही करण्यांत येईल.
१३. संबंधित संस्थेने त्यांच्याकडे भाषा/जीवशास्त्र इत्यादी विषयांचे शिक्षक आता मंजूर केलेल्या व्दिलक्षी अभ्यासक्रमाच्या तुकडीमुळे अतिरीक्त ठरणार नाहीत याची खातरजमा करूनच विद्यार्थ्यांना प्रवेश दयावा.
१४. शैक्षणिक गुणवत्ता वाढविण्यासाठी उपरोक्त अटी व शर्तीमध्ये बदल करण्याचे किंवा नवीन अटी व शर्ती अंतर्भूत करण्याचे अधिकार शासनाचे राहतील.
१५. **+२ स्तरावरील व्दिलक्षी व्यवसाय अभ्यासक्रमाच्या तुकड्यांमध्ये विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्यापूर्वी संचालक (व्यवसाय शिक्षण) यांचेकडून स्थानिक स्तरावर समिती नेमुन समितीच्या सर्वकष निरीक्षणानुसार प्राप्त अहवालाप्रमाणे संचालनालयाच्या परवानगीने प्रवेश देण्यात यावेत.**

शैक्षणिक वर्ष २०१४-२०१५ मध्ये मान्यता दिलेल्या उपरोक्त तक्त्यातील किती संस्थांनी व्यवसाय अभ्यासक्रम सुरु केले, अभ्यासक्रम निहाय प्रवेशित विद्यार्थी संख्या याबाबतची माहिती संचालक, व्यवसाय शिक्षण यांनी शासनास दिनांक ३१.७.२०१४ पर्यंत सादर करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०१४०७२८१२३९३९९९०८ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(रा.गो. जाधव)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) संचालक (प्रशिक्षण), व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २) संचालक (व्यवसाय शिक्षण) व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य मुंबई
- ३) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक, (शालेय शिक्षण विभाग), मुंबई/पुणे/नाशिक/औरंगाबाद. (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)

- ४) सर्व सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण, प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई /नाशिक/ पुणे/औरंगाबाद.
(व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)
- ५) संबंधित जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)
- ६) संबंधित अशासकीय संस्था (व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालया मार्फत.)
- ७) मा. मंत्री (उ व तं.शि) यांचे खाजगी सचिव यांना माहितीसाठी सादर.
- ८) मा. राज्यमंत्री (उ व तं.शि) यांचे खाजगी सचिव यांना माहितीसाठी सादर.
- ९) मा. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे स्वीय सहायक
- १०) सचिव, शालेय शिक्षण विभाग यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक.
- ११) सह सचिव (व्यशि), उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे स्वीय सहायक.
- १२) निवड नस्ती (व्यशि-४)